

*Skednačeve predice: mama Kristina in hčeri
Tončka in Mira Noč, last Bogomira Noč*

*Le predi, dekle, predi,
prav lepo nit naredi,
da se ne bo krotičila
in tud ne tkalcu trgala,
dr dr dr ...*

*Poštena je predica
in stara je resnica,
da tisto dekle kaj velja,
ki obleko vso domačo ima,
dr dr dr ...*

*Le predi prav vesela,
boš lepe pesmi pela,
kolovrat pojde rad okrog,
bo tekla lepše nit od rok,
dr dr dr ...*

*Boš tanko nit storila,
da ne bi pozabila,
kako življenje nežno je,
ki kakor nit pretrga se,
dr dr dr ...*

Peter Zupančič

Kmečka domačija

Kmečka hiša je imela vežo, hišo, kamro, klet in črno kuhinjo, kjer so kuhali in okajevali meso. Kuhali so na ognjišču pred pečjo v raznih kozicah ali pa v peči v lončenih in litoželeznih loncih. V kotu je bil vzdan kotel za kuho prašičem. Na steni sta visela lesen sklednik ter žličnik za zajemalke in žlice. V peči so pekli največkrat ržen kruh. Pod stropom so bile »gliste«, kjer so na »rajželne« obešali meso. Obedovali so v veži ali v hiši. Pred vsakim obrokom in po njem je bila obvezna molitev. Pred spanjem so molili rožni venec, ki je bil tako dolg, da so nekateri že med molitvijo zakinkali. V hiši so bili kmečka peč, miza s stoli in klopni, postelja, visoka in nizka omara, »kostni« za perilo. V steni je bila vzdana leva, kjer so za razsvetljava kurili z brezovimi drvami. Kasneje so

levo nadomestile leščerbe, karbidovke in petrolejke. Na stenah so visele nabožne slike in družinske fotografije, v kotu pa razpelo. V steno so bile vzdane omarice za hrambo drobnih predmetov. V kamri sta spala gospodar in gospodinja. Otroci so spali v hiši na peči in v postelji, večji pa na podstrešju. Polnilo za ležišča sta bila slama ali koruzno ličkanje, za vzglavnik pa ovseno pleve.

Za hišo je stala kovačnica z mehom, ognjiščem, nakovalom, »ampasom«, in ostalim kovaškim orodjem. Podkve so izdelovali sami, žeblje pa so kupovali. Zraven je bila preša za privez volov in konj ob podkovanju. Zunaj je bilo še stranišče »na štrbunk«, ki ga je pozimi večkrat zametel sneg. Za nujne primere je bila še »kahla«. Zgodilo se je, da je v neki hiši zdravnik Čeh govoril o vzrokih za ženske težave z zdravjem, kar ji je pojasnil tako, da res ni čudno, da zbolijo, saj pozimi prihajajo

*Kajžnikova domačija okoli leta 1965,
hrani Gornjesavski muzej Jesenice*

s kmečke peči z vročo ritjo sedet na mrzlo desko in prepih v stranišče na prostem.

Zraven hiše je stal hlev s skednjem, na katerem so shranjevali seno, otavo, v listniku pa jesenovo in brestovo listje za krmo govedu in drobnice. Hlev je bil razdeljen v več delov, posebej za krave in teleta ter posebej za vole, bike in »terce« oziroma mlado govedo ter »moučjek« za ovce. V posebni lopu so imeli še prešo za izdelovanje mošta poleg nje pa korito z okroglim mlinskim kamnom za drobljenje hrušk in jabolk.

*Peter Razinger na kmečkem
dvorišču, last Peter Razinger*